

Càmeres de vídeo remotes mostren taurons ferits per hams

L'ONG Shark Med posa en marxa un ambiciós estudi sobre les tintoreres a Balears gràcies al suport de la Fundació Marilles

Palma, 16 de juny de 2020

L'ONG Shark Med porta dos anys dissenyant un innovador sistema de vídeo submarí remot que permet observar taurons. Trobar-los sol ser difícil, a causa de la seva baixa densitat de població i al fet que són espècies pelàgiques que viuen en alta mar, molt lluny de la costa.

Les primeres imatges obtingudes mostren com la pesca accidental per palangre de superfície compromet la supervivència d'aquestes espècies. El 50% de les tintoreres gravades presenta hams clavats arrossegant llargs fils de pescar, alguns amb restes de xarxes i vegetals.

Shark Med acaba de signar un acord de col·laboració amb la Fundació Marilles. Aquest acord, d'un any de durada i que inclou una dotació econòmica de 30.000 €, permetrà a l'ONG continuar amb la seva labor de recollida de dades sobre tintoreres i altres espècies de taurons en la mar Balear.

Les càmeres remotes -situades a quilòmetres de distància de la costa- permeten l'observació directa dels taurons en el seu hàbitat natural. L'objectiu és conèixer millor aquests animals i el seu estat de conservació actual; així com canviar la seva distorsionada mala reputació que ha eclipsat la veritable situació de vulnerabilitat en la qual es troben.

L'estudi es durà a terme en les principals illes de l'Arxipèlag Balear amb la col·laboració de Save the Med a Mallorca, de la productora Paleàrtica Films a Menorca i de Manu San Félix i l'Associació Vellmarí a Eivissa i Formentera.

Agustí Torres, president de Shark Med, afirma que: ***“L'objectiu principal del projecte és proporcionar, mitjançant les dades científiques obtingudes en l'estudi, les eines necessàries per conscienciar sobre la importància de la recuperació i conservació dels taurons, així com per promoure el desenvolupament sostenible de les activitats que més els afecten, exigint canvis reals i concrets en la pesca, per exemple.”***

Segons Aniol Esteban, director de la Fundació Marilles: ***“Una mar amb taurons és una mar en bon estat de conservació. La protecció d'aquestes espècies és una prioritat per a Marilles i Balears pot jugar un paper clau a l'hora de liderar la seva conservació a la Mediterrània. L'única por que cal tenir als taurons és a la seva extinció”.***

Una espècie amenaçada

Els taurons juguen un paper vital per a la bona salut dels ecosistemes marins, assegurant l'equilibri de la cadena alimentària. Les tintoreres han estat declarades per la UICN (Unió Internacional per a la Conservació de la Naturalesa) com una “espècie en perill” al Mediterrani. No obstant, la legislació vigent del nostre país no els contempla com a “espècie protegida”.

Altres taurons d'alta mar anteriorment comuns com el tauró martell, el solraig i el peix guilla es troben ara greument amenaçats. Això es deu principalment a la pesca de palangre de superfície dirigida al peix espasa o a l'emperador. A Balears aquest tipus de pesca només la practica la flota peninsular – principalment de Carboneras- en aigües exteriors; encara que fa uns dies [el Govern Balear va denunciar la presència d'un palangre de superfície en aigües interiors](#).

Els taurons són particularment vulnerables a la pressió pesquera, ja que són espècies de creixement lent, triguen a aconseguir la maduresa sexual i tenen una baixa fecunditat.

Al Mediterrani existeixen sèries de dades llargues i representatives per a poques espècies. Ferretti *et al.* han calculat un declivi d'entre el 96 i el 99,99% respecte de les poblacions existents fins a la meitat del segle XX per a espècies com els martells (*Sphyrna spp.*) tintoreres (*Prionace glauca*), solraig (*Isurus oxyrinchus*), marraix (*Lamna nasus*) i peix guilla (*Alopias vulpinus*). S'estima que el 53% dels taurons, rajades i quimeres del Mediterrani estan en risc d'extinció (Llista Vermella de la UICN).

Segons el [Llibre Vermell dels peixos de les Illes Balears](#) (Grau *et al.*, 2015), de les 56 espècies de taurons i rajades registrades, 34 estan amenaçades i 17 estan en perill crític o ja s'han extingit a nivell regional. No obstant, les Balears constitueixen una àrea rica en taurons i rajades respecte a altres zones del Mediterrani occidental (Follesa *et al.*, 2019).

Mesures urgents per a la seva protecció

El palangre de superfície és la principal causa de mort de les tintoreres i altres espècies de taurons. Les tintoreres són capturades de manera accidental (*bycatch*) encara que existeix un mercat per a la seva comercialització. Espanya és el país europeu líder en importació-exportació de carn de tintorera de la UE. Tot i així, no es disposa d'informació suficient sobre el volum de tintorera capturada per la flota de palangre al Mediterrani.

És per això que a nivell nacional reclamem:

- La redacció d'un pla nacional per a la conservació de taurons al Mediterrani que compti amb la coordinació dels ministeris corresponents (MITECO i MAPA) i la col·laboració dels governs autonòmics.
- La millora del coneixement sobre l'activitat de la flota pesquera i la presència de taurons. Aquesta informació permetrà establir restriccions espai-temporals sobre on, quan i com pot pescar la flota.

- La implementació de mesures per reduir la mortalitat dels taurons una vegada que han pujat a bord, com per exemple, extraient els hams, treballant amb hams de baix impacte o retornant els animals a la mar sense hams ni cables.

I a nivell Balear demanem:

- Un pla per a la conservació de taurons i rajades que compti amb la col·laboració del sector pesquer.
- La declaració de Balears com a zona de “no consum de taurons”. Espanya és el principal importador i exportador de taurons del Mediterrani (WWF, 2019). La carn de tintorera i solraig es troba sovint en la secció de congelats de grans superfícies i en el menú de bastants restaurant sota el nom de “caella”.
- La declaració de les aigües de la mar Balear lliures del palangre de superfície, tal com ja s'ha aconseguit amb les prospeccions de petroli i gas.

Els taurons com a atractiu turístic

En algunes destinacions turístiques, com les Maldives o el Carib, la presència de taurons suposa un atractiu important per a l'economia local. A les Illes Canàries existeix un turisme de busseig relacionat amb els escats i les rajades. De fet, un estudi (Pew, 2009) va calcular que la presència d'aquestes espècies atreu un mínim de 3 milions d'euros i genera gairebé 100 llocs de treball. Al País Basc també existeix el club Mako Pako que organitza sortides per a bussejar amb tintoreres.

A Balears es podrien replicar algunes iniciatives semblants a les quals existeixen a Canàries o altres territoris, però això requereix un programa sòlid de recerca i protecció d'aquestes espècies. Per a això, les polítiques de reactivació econòmica han de posar la mar en el centre i entendre que la conservació de la mar és clau per a la prosperitat de Balears.

Material complementari

- [Vídeo](#)
- [Fotografies](#)
- [Article](#) “A Time-Extended (24 h) Baited Remote Underwater Video (BRUV) for Monitoring Pelagic and Nocturnal Marine Species” (Torres, Abril y Clua, 2020).
- [Informe](#) “Sharks in crisis: a call to action for the Mediterranean” (WWF, 2019).

Shark Med és una associació sense ànim de lucre creada en 2017 per a l'estudi i conservació dels taurons del Mediterrani Occidental, amb especial interès a les Balears. El seu equip compta amb biòlegs i cineastes per combinar el treball d'estudi científic amb el de divulgació i conscienciació. Es basa en un acord de col·laboració entre la Universitat de les Illes Balears i la Universitat de Perpinyà, amb la doctora Ana María Abril i el professor Eric Clua, expert de reputació internacional en matèria de taurons. El seu president és el fotògraf i documentalista Agustí Torres.

La [Fundació Marilles](#) és una entitat sense ànim de lucre que treballa per convertir les Illes Balears en un exemple mundial de conservació marina. Finança projectes i organitzacions locals per millorar la mar i la costa balear. És un fons obert a aportacions d'altres fundacions i donants individuals.

Per a més informació

Agustí Torres – President Shark Med sharkmed2017@gmail.com Tel. 670 084 486

Ana Peña - Comunicació Fundació Marilles ana.pena@marilles.org Tel. 676 254 404